

Jitky Pokorné

studentky 5. ročníku specializace oboru biologie – rodinná výchova

Problémy spojené s výukou biologie člověka na základních a středních školách

Diplomová práce Jitky Pokorné je rozsáhlá má celkem 136 stran včetně 13 stran příloh. V textu je 15 schémat a grafů a 13 tabulek. Bohužel grafy a 12 tabulek, které jsou součástí vyhodnocení dotazníku jsou nečíslované. Grafy i tabulky jsou přehledné a věcně správné. Literatura obsahuje 65 položek, z toho 54 odkazů převážně na domácí nebo přeložené zahraniční autory a 11 odkazů na internetové stránky.

Práce je členěna do 16 kapitol, úvodní část a cíle, 6 kapitol pak tvoří Teoretická část, další tři pak Praktická část (Srdce, Školní projekt a Dotazníkové šetření). Diskuze a Závěr tvoří předposlední část diplomové práce. Poslední tři části pak jsou přehled literatury a Přílohy.

Práce si dala za cíl: 1. Podat základní přehled o výuce přírodopisu a biologie na základní škole a gymnáziu z pohledu vzdělávacího programu Základní škola (1996), Rámcového vzdělávacího programu základní vzdělávání (2005) a Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia (2006). 2. Představit vybrané vyučovací didaktické formy a metody výuky využívané v přírodopisu a biologii; 3. Vytvořit teoretický základ projektového vyučování; 4. Vytvořit školní projekt „Srdce“ pro výuku na základní škole; 5. Sestavit seznam učebnic biologie člověka používaných na základních školách a gymnáziích; 6. Porovnat jednotlivé učebnice; odhalit jejich nedostatky a pokusit navrhnout doplnění; 7. Připravit podklady pro dotazníkové šetření u učitelů věnované problematice spojené s výukou biologie na základních školách a gymnáziích; 8. Zjistit a analyzovat nejčastější problémy spojené s výukou přírodopisu a biologie na základních školách a gymnáziích na podkladě dotazníkového šetření.

Bohužel, cíle práce ne zcela korespondují s mým původním záměrem, kterým měla být především analýza učebnic z hlediska podílu, kvality a didaktické úrovně částí týkajících se výuky biologie člověka a antropologie na základních a středních školách. Předkládaná diplomová práce má spíše popisný než analytický charakter. To se odráží i v trochu nešťastném zařazení analýzy stávajících učebnic biologie z hlediska výuky biologie člověka a antropologie do teoretické části.

Mám-li práci hodnotit je po formální stránce solidní, má přehlednou strukturu a neobsahuje žádné závažnější chyby.

Nemůžu si nevšimnout, že práce je tématicky poněkud roztříštěná a v teoretické části je patrná určitá interpretační jednostrannost. Na straně jedné jsou podle mého názoru dobře využity oficiální dokumenty jako jsou Rámcové vzdělávací programy, na straně druhé jsou využíváni pouze někteří autoři, mnohé významné monografie, které se týkají tvorby učebnic a učebních textů podle mého názoru schází, možná i proto, že nebyla využita zahraniční literatura.

Školní projekt je zajímavě pojatý a předchází ho i solidní teoretický základ. Dotazník je dosti obecný a také jeho výsledky byly vyhodnoceny jen nejzákladnějším, zásadě popisným způsobem. Totéž lze říci i o vyhodnocení využívaných učebnic, kde by více

konkrétních a analyticky pojatých údajů nebylo rozhodně na škodu. Nicméně jak dotazník tak i vyhodnocení učebnic má svou hodnotu, jedná se vlastně o první pokus v oblasti didaktiky antropologie a biologie člověka.

Důležité je, že šetření i analýza učebnic byla provedena na základních i středních školách a tím byla získána určitá nejzákladnější představa o celém profilu výuky biologie člověka a antropologie, pro který připravuje své absolventy KBEV. Bohužel však jeden z hlavních cílů, tedy zjištění jak by si učitelé a středoškolští pedagogové představovali proporcčně výuku biologie člověka a antropologie na základní a střední škole nebyl zcela naplněn. Možná podrobnější a lépe formulovaný dotazník by pomohl lépe vyřešit i tento problém.

Závěr

Práce Jitky Pokorné v podstatě splnila většinu cílů, které si kladla. Je po formální stránce zdařilá, po stránce obsahové je však málo analytická a obsahuje i určité nedostatky po stránce teoretické. Jedná se však o první pokus o praktické zhodnocení výuky biologie člověka a antropologie navíc doprovázené zajímavou aplikací – Školní projekt Srdce a také vyhodnocením dotazníkového šetření. Proto se domnívám, že přes uvedené nedostatky převládají pozitivní stránky práce.

Diplomová práce Jitky Pokorné **splňuje požadavky** kladené na diplomovou práci na KBEV a **doporučuji její k přijetí k obhajobě**. Práci hodnotím vzhledem k uvedeným nedostatkům jako velmi dobrou.

Praha, 5. ledna 2007

Doc. RNDr. Václav Vančata, CSc.